

**Νομοθετικό
Πλαίσιο Προστασίας
Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων στην
Κυπριακή
Δημοκρατία**

NUP Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

No. 1/2025

Ιορδάνης Μάντζος Πούλιος

Επιστημονική Επιμέλεια: Δρ. Ελένη Γαβριήλ

ΝΥΡ Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

📍 Λεωφόρος Δανάης 2, 8042, Πάφος, Κύπρος

✉ hro@nup.ac.cy

🌐 [Ιστοσελίδα](#)

📱 [Facebook Instagram](#)

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος

Εισαγωγή

Τα ανθρώπινα δικαιώματα συνιστούν τον θεμέλιο λίθο κάθε δίκαιης και δημοκρατικής κοινωνίας, διαμορφώνοντας το πλαίσιο εντός του οποίου κατοχυρώνονται η ελευθερία, η ισότητα και η αξιοπρέπεια των πολιτών. Η προστασία και προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνδέονται άρρηκτα με τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, καθώς διασφαλίζουν τη δικαιοσύνη και την ισότιμη μεταχείριση όλων των πολιτών. Η κατοχύρωσή τους έχει αποτελέσει αντικείμενο ενδελεχών διαπραγματεύσεων, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός πλέγματος νομικών πράξεων που δεσμεύουν τα κράτη τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει μια συστηματική κωδικοποίηση του εθνικού, ευρωπαϊκού και διεθνούς νομικού πλαισίου που διέπει τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κυπριακή Δημοκρατία. Χαρτογραφεί τις θεμελιώδεις συνταγματικές εγγυήσεις, τις ρυθμίσεις που απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο, καθώς και τις διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η Κυπριακή Δημοκρατία. Επιπλέον παραθέτει τους ανεξάρτητους φορείς και θεσμούς οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την επιτήρηση και εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών σε εθνικό επίπεδο.

Ο σκοπός της έκθεσης είναι να προσφέρει μια σφαιρική παρουσίαση των υπάρχοντων μηχανισμών προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο θεσμικό πλαίσιο της Κυπριακής Δημοκρατίας, αναδεικνύοντας τα νομικά εχέγγυα που διασφαλίζουν την προστασία τους.

Το NUP Παρατηρητηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Το Παρατηρητήριο είναι ένα ερευνητικό ινστιτούτο που εντάσσεται στο Τμήμα Ιστορίας, Πολιτικής και Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου Νεάπολις Πάφος και ειδικεύεται στα ανθρώπινα δικαιώματα. Απώτερος σκοπός του είναι η προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Ως ένα οργανωμένο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, το Παρατηρητήριο παρακολουθεί και καταγράφει την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο, εστιάζοντας στη νομοθεσία, τη νομολογία, καθώς και σε περιστατικά παραβίασης αυτών των δικαιωμάτων. Η βασική του αποστολή είναι ο

έλεγχος και η αξιολόγηση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε εθνικό επίπεδο. Μέσω της δράσης του, το Παρατηρητήριο επιδιώκει να καταστεί μία πηγή πληροφοριών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Κύπρο και να συμμετάσχει ενεργά στο δημόσιο διάλογο συμβάλλοντας στην προώθηση των δικαιωμάτων.

Το Παρατηρητήριο ασχολείται με ένα ευρύ φάσμα θεματικών ζητημάτων *inter alia* η ισότητα και η προστασία από τις δυσμενείς διακρίσεις, η ελευθερία την έκφρασης και του τύπου και η προστασία του περιβάλλοντος.

Οι κύριοι στόχοι των δραστηριοτήτων του είναι:

- Να συγκεντρώνει πληροφορίες και να ενημερώνει σχετικά με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο.
- Να εκπονεί εκθέσεις, εισηγήσεις και αξιολογήσεις σε σχέση με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο.
- Να συνεργάζεται με τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς φορείς και οργανισμούς συναφείς με το αντικείμενο.
- Να διοργανώνει σεμινάρια και εκδηλώσεις αναφορικά με εξειδικευμένα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Να προωθεί το σεβασμό και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Εθνικό Πλαίσιο

Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Άρθρο 6 Απαγόρευση των διακρίσεων	Άρθρο 15 Δικαίωμα του σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής	Άρθρο 23 Δικαίωμα της ιδιοκτησίας
Άρθρο 7 Δικαίωμα της ζωής	Άρθρο 16 Απαραβίαστο της κατοικίας	Άρθρο 25 Δικαίωμα ασκήσεως επαγγέλματος
Άρθρο 8 Απαγόρευση των βασανιστηρίων ή απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης	Άρθρο 17 Δικαίωμα του απόρρητου της αλληλογραφίας	Άρθρο 27 Δικαίωμα της απεργίας
Άρθρο 9 Δικαίωμα της αξιοπρεπούς διαβίωσης	Άρθρο 18 Δικαίωμα της ελεύθερης σκέψης, συνείδησης και θρησκείας	Άρθρο 28 Ισότητα ενώπιον του νόμου
Άρθρο 10 Απαγόρευση της δουλείας	Άρθρο 19 Ελευθερία του λόγου και έκφρασης	Άρθρο 29 Δικαίωμα αναφοράς
Άρθρο 11 Δικαίωμα της ελευθερίας και προσωπικής ασφαλείας	Άρθρο 20 Δικαίωμα της εκπαίδευσης	Άρθρο 30 Δικαίωμα της ακριβοδίκαιης δίκης
Άρθρο 12 Δικαιώματα του κατηγορουμένου	Άρθρο 21 Δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι	Άρθρο 31 Δικαίωμα της ψήφου
Άρθρο 13 Δικαίωμα της ελεύθερης μετακίνησης	Άρθρο 22 Δικαίωμα του γάμου και της ίδρυσης οικογένειας	Άρθρο 35 Υποχρέωση κράτους για διασφάλιση των δικαιωμάτων του Συντάγματος

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο

<p>Ο Περί Ευρωπαϊκής Συμβάσεως δια την Προάσπισιν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Κυρωτικός) Νόμος του 1962 (Ν. 39/1962)</p>	<p>Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)</p>
<p>Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμος του 2004 (Ν. 58(Ι)/2004)</p>	<p>(α) Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία» (ΕΕ L 303 της 21/2/2000 σ.16) και, (β) Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής» (ΕΕ L 180 της 19/07/2000, σελ. 22)</p>
<p>Ο Περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία Ίσης Αξίας Νόμος του 2002 (Ν. 177(Ι)/2002)</p>	<p>(α) Οδηγία 75/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 1975 περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών» (ΕΕ L 45 της 19.2.1975, σελ. 19), και (β) «Οδηγία 97/80/ΕΚ του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 1997 σχετικά με το βάρος απόδειξης σε περιπτώσεις διακριτικής μεταχείρισης λόγω φύλου» (ΕΕ L 14 της 20.1.1998, σελ. 16)</p>
<p>Ο Περί Ίσης Μεταχείρισης (Φυλετική ή Εθνοτική Καταγωγή) Νόμος του 2004 (59(Ι)/2004)</p>	<p>Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 περί Εφαρμογής της Αρχής της Ίσης Μεταχείρισης Προσώπων Ασχέτως Φυλετικής ή Εθνοτικής Καταγωγής» (ΕΕ L180 της 19/07/2000 σελ.22)</p>
<p>Ο Περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμος του 2004 (Ν. 42(Ι)/2004)</p>	<p>Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής» (ΕΕ L 180 της 19.7.2000, σελ.22)</p>
<p>Ο Περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής</p>	<p>Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της</p>

Βίας και περι Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021 (Ν. 115(Ι)/2021)	Ενδοοικογενειακής Βίας, κύρωση με τον υπ' Αρ. 14(ΙΙΙ) του 2017 Νόμο
Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	

Διεθνές Πλαίσιο

Ο Περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμος του 2000 (127(Ι)/2000)	Ψήφισμα 48/96, Ηνωμένα Έθνη, Πρότυποι Κανόνες αναφορικά με την Εξίσωση των Ευκαιριών για τα Άτομα με Αναπηρίες
Ο Περί της Συμβάσεως περί των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κυρωτικός) Νόμος του 1990 (Ν. 243/1990)	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού
Ο Περί της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (Κυρωτικός) Νόμος του 1990 (Ν.235/90)	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρία
Ο Περί του Διεθνούς Συμφώνου για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα (Δεύτερο Προαιρετικό Πρωτόκολλο) (Κυρωτικός) Νόμος του 1999 (Ν.12(ΙΙΙ)/99)	Δεύτερο Προαιρετικό Πρωτόκολλο του Διεθνούς Συμφώνου για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα που Στοχεύει στην Κατάργηση της Θανατικής Ποινής
Ο Περί της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης σε βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικός) Νόμος του 1985 (Ν.78/85)	Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διακρίσεων κατά των Γυναικών
Ο Περί των Διεθνών Συμφώνων (Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα) (Κυρωτικός) Νόμος του 1969 (Ν.711/69)	Διεθνές Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα Διεθνές Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα

Φορείς Προστασίας

Βουλή των Αντιπροσώπων

Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως

Επιτροπή Προσφύγων-Εγκλωβισμένων-Αγνοουμένων-Παθόντων

Επιτροπή Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων

Ανεξάρτητοι Φορείς

Επίτροπος Διοίκησης και Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Επίτροπος Ισότητας των Φύλων

Επίτροπος για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Επίτροπος Εποπτείας του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ)